



# MAGYAR MERKUR

I 789-dik éftendőben.

A' Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel

Szeredán Kis-Afzszony-havának 5-dik Napján.

## Hadi Hírek.

**M**óldvából érkezett leg-ujjabb tudósítások szerint úgy látszik, mintha a Fő Vezér Romanzov Gróf megint magára fogná vállalni az Orosz seregeknek vezérségét Móldvában, mivel az ő podjászát, melly már jó időtől fogva Jásziban 100 szekerekre volt rakva, ismét le-rakatta és előbbeni helyére tétette. Ez sokféle vélekedésre ad alkalmatosságot, kiváltképpen minthogy egyszermind a Móldvai Fejedelem Kantakuzeni Mátyás, az országnak egyik fő embere, Potemkin Fejedelemtől nyájafan Orosz országba hivattatott. Közönségesen azt vélik, hogy Potemkin Fejedelem vagy tellyeséggel nem, vagy pedig leg-alább nem olly hamar fogna Móldvába jönni. Kóburg Hertzeg jó állálon várja az ellenséget, nem régen az ő adjutánsát, Fiser Fő Strázsamestert

O o o

Já-

Jászba küldötte, hogy az Oroszokat az elébbi  
 dulásra serkentesse; de mivel ezeknek más plá-  
 jok vagyon, a Fő Strázsamester Úr tehát Bra-  
 méne, hogy az Erdélyben komendérozó Generális-  
 ral *Hohenlohe* Fejedelemmel más rendelések erán-  
 gyezzen, hogy Kóburg Hertzeg az ellenségre  
 hessen.

Bánátban Juliusnak 24-dikéig semmi hadi te-  
 net nem adta magát-elő. A Fő Vezér Úrunk kö-  
 kezendő jelentést adott *Mustafa* Agának válaszfiz-  
 „ A Seráskirnek Rumeliai *Abdy* Basának ide fog-  
 levele szerént a fényes Porta és a Német Császár  
 zött a Szávának a Dunába való szakadásától fog-  
 gész addig a hol *Timosk* vize omlik belé, köve-  
 zöképpen Szervyiában és a Bánátban újra fegyver-  
 net köttetett hitelre és fogadásra. Mivelhogy p  
*Poretz* szigete is ezekben a határ-széleken foglalta  
 és mindazáltal *Mustafa* Aga ez ideig semmit sem  
 felőle tudni; még egyszer és végső izben kérde-  
 tik tehát, ha ellensegesen é vagy pedig a fegy-  
 szünethez képest akarná é magát viselni? Mihez  
 pest a mi részünkről is hűség és hit szerént fog  
 alkalmaztatni magokat.“ A rendelések már meg-  
 tettek, hogy ha tovább-is kívánná folytatni ellen-  
 zését, azonnal az Agára üssenek a mieink. Az ő  
 zersége alatt közzel 600 Törökök és Árnótok, és  
 egy 1000 Görögök, Rátzok és Oláhok vagynak

*Vétsei* Generális Ur 18-dikán Mihálydiról 1 S-  
 zsamestert 2 Húszárokkal, 2 Oláh Regimentbéliel  
 és 1 Trombitással levelet küldött az Orsovai Basának  
 a Törökök emberségesen fogadák a Strázsamester  
 23-dikára választ ígérének, e végre a 2 Oláhot  
 goknál tarták. 23-dikán a 2 Oláhok 4 Törökök  
 késérése alatt, külső őrizetünkhöz jövének, és az

sovai Basának válaszáat által-adák, melly Oláh nyelven volt írva és következő summája 4 forokból áll: hogy a Bafa Vidinre küldötte levelünket a Serászkirnek, és hogy annak parantsolatját várna. — Azomban azt vélik hogy ezen a' részben az ellenségeskedések folytatatni fognának.

*Tót ország.* A' közelebb múlt hónapnak 23dikán érkeze ő Felfégétől egy staféta Laudon Fő Vezérhez; a' köz-velekedés fzerént a' Fő Vezértől küldött hadi plánumot illető válasznak tartják. — A' tudósítás, mellyet *Sarandlia* Bafa és a' *Berbiri* Kapitány Konstantzinápolyba küldöttek Berbir eránt, következőt foglal magában: „Tündöklő Muzulmánok, a' kik igazán hisztek a' Muhámedben! A' gyaurok, a' keresztyénebek olly nagy számmal mint a' tsillagok az égen, jöttek a' mi várunk eleibe, a' földbe ásták magokat mint a' dísznók és mindenfelől úgy okádták a' tüzet, hogy lehetetlen vala el-állani. A' mi Árnótink leg-először hagytak-el bennünket; és az életben maradt kevés számu őrizettünktől nem telheték - ki a' fok keresztyénebek ellen őltalmazni a' várat. Hogy fogfágokba ne jusunk, el-tökélttük tehát magunkban, a' táborban álló Joldafokkal [pajtásokkal] egyesülni és Bányalukára menni; a' hová ha el-jönnek a' gyaurok, rövideden végezzük velek a' dolgot. Midőn a' várból ki-költözködnénk, a' Kapitány volt mindnyájok után a' leg-utólsó. „ — *Gerhárd* Kapitány Berbirnek a' Vice-Komendánfa, és az Ó Gradiskai Komendánsnak, *Jeney* Obersternek parantsolatjátul függ.

*Török Ország.* Az előbbeni Kapitány Bafa és mostani Serászkir *Hassan* Bafa végtére a' közelebb múlt hónapnak elején az ő tulajdon költségéből fogadott feregével *Izmail* felé utazott. Szomorú és ked-

vetlen tekintetet vettek rajta észre azok a kik  
 ták; a mint látszik, olly kevés kedvében tartja  
 Török Császár ezen hű és érdemes emberét, a ki  
 fényes Portának leg-hívebb Ministere, hogy igen ke-  
 nyen ki-telhetik ellenségitől, szomoru sorfot készit-  
 nékie. Mert ámbár elég hasznos szolgálatot szerz-  
 a fényes Portának, és meg-is bizonyította hogy az  
 löbbi Szultánnak parantsolatjára vitorlázott-el az  
 tzakovi vizekről; mindazáltal folyvást őtet okozza  
 hogy ezen jeles erőtség ellenséges kézre jutott, és  
 okaért a fok sürgető leveleket hozzák-elő, mellyek  
 az Oszakovi komendáns küldött vala néki. — M-  
 jusnak 25-dikétől fogva külömbféle változások törté-  
 tenek az alsó tisztvifelőkkel és a Szereljben udvar-  
 tisztekkal, a kik ugyan más okbul nem érdemlik-meg  
 hogy emlékezetet tégyünk rólok, hanem hogy ki-té-  
 sék belőle melly igen gyűlöli a mostani Szultán az  
 löbbeninek kedveseit. — A Bannyóban, a hol a ra-  
 bok tartatnak, dög-halál támadott, mellyben fok ra-  
 bok vesztenek-el. Már most a hajós sereghez tarto-  
 zandó egyik hajón is ki-fakadott.

#### *Külföldi dolgok.*

Frantzia országban, melly a hadakozó Fejedet-  
 meknek jelenvaló ügyeikben nem avatván magát, e-  
 gyedül tsak belső ügyeivel bajlódik, Juliusnak 11-dik-  
 kétől fogva egész 15-dikéig olly dolgok törtétenek,  
 mellyek a' Frantz Nemzetnek végső maradékinál is em-  
 lékezetben fognak tartatni. — 11-dikén Neker Ur, a  
 Nemzetnek bálványja és különös pártfogója levelet  
 véve a Királytól, melly következendőképpen szólja  
 „Az én országomnak békefésége meg-kivánja, hogy  
 az udvaromról és még Frantzia országból is 24 órák  
 alatt el-távozzék kegyelmed. „ Azt mondják, hogy  
 ezen parantsolatot Neker Urnak vonakodása okozta,  
 melly

mely szerént az Ártesiai Grófnak adótságit nem akarta az országnak rendkívül való költségei közzé szamlálni. Neker Ur még azon éjtzakán el-útazott. Hasonlóképpen a külső ügyöknek Secretáriusa, *Monmoren* Gróf, a' hadi Minister *Püyszegür* Gróf, a' tengeri Minister *Luzerni* Gróf is végsőképpen el-botsáttatott. Ezen változás eleinten álmétkodást okozott a' Párisi népben, mely végtére zenebonára fakada-ki. 12-dikén estvéli 7 órakor mindenfelől hallatott: *fegyverhez!* az ágyuk el-füttetének és a' harangok félre verette-tének. Száz ezer embereken fellyül tölték-bé Párisban az utzákat fegyverekkel és fáklyákkal. — 13-dikán a polgári sbrásák helyre állittattak, a seregeknek a kik a polgárokkal egyesülni fognának, óltalom és nagyobb zsoldot ígértek. Egy csoport a királyi fegyver-házba török-bé, ki-hordja a fegyvereket. A' *Szejne* vizén álló két hajókat, mellyek puska-porral, ólyommál és töltésekkel valának meg-rakva el-foglal-ták; fok nemes személyeken erőszakot követének-el, némelleyeket, a' kik el-akartak a' városbul szaladni, fogva a' Királyi palotába vivék. A seregek tsopor-tonként a polgárok mellé adák magokat; több mint 200 ezer fegyvert-fogható polgárok a listára iratták-fel magokat. — 14-dikén egy hatalmas fegyveres sereg a *Báztillj* vára felé, ezen roppant és rettenetes fog-ház felé méne, hogy azt ostromolja. A várnak igazgatója közzibek lövetett, de hamar megint tette-té magát, mintha fel akarná a várat adni. Ezen szin-fogás alatt le-botsátá a hidat és 40 polgárokat erefz-te bé; de annakutánna fel-voná a hidat és kartátsok-kal lövete reájok. Ez által még inkább fel-ingerel-tetvén mind addig ostromolja a' nép a' *Báztilljt* miglen mestere léfzen. Minden rabok fel-szabaditta-tának, a kommandáns pedig egyszeribe agyon lövet-te-

tették ; kinek fejét vevék és karóra függeszték , a boszfonkodott népnek szemlélésére ki-állíták azt. Közben a Baztillja fel-gyujtattatott. A tűz úgy meg-óltatott , de a nép nem nyugszik mind addig míg ezen fogházat úgy le-nem rontja , hogy egy sem marad a másikán. Ugyan akkor történt , hogy polgárságnak bírása [*Prevôt des Marchands*] a városnak első tanátsbeli személyje , el-fogattaték és a város helyen feje vétették. Az ő fejét karóra függeszték , és az ő testét darabokra szaggaták. — *Sáteleit* Hertzogot 4 Granadérok , a kikkel az előtt roszszul bánták , mentették - meg , másként a neki boszfonkodott nép a vízbe vetette volna. *Lámbesk* Hertzog egy lovas Regimentnek Óberstere , hasonlóképpen a népnek áldozatjává lett volna , ha a személyében nem esett vétegyes és másikat nem lötték volna helyette agyon. — A játék-néző helyek és kalmár-bólók 12 - dikétől fogva bé-valának zárva , minden munkát meg-szüntenek. — Azomban pedig a Rendek folytatták gyűléseket *Verzelljben* , és 13-dikán deputációval kérték a Királyt , hogy hívna-vizsítsa az el-utasított Ministereket , távoztatná-el az ujjakat , a kiktől idegen a nép , vitetné-el a hadi seregeket , hadd állna-fel egy polgári sereg , melly a rendettség-fenn-tartsát. A Király egy-óra múlva a választ adta , hogy ő Felségén áll annak szükség-voltáról ítéletet tenni , ha-vizsítsa-hivatafsanak-é az előbbeni Ministerek ; a jelen-való környül-állások engednék-meg a seregeknek el-távozását ; Páris városának nagyobb kerületje vagyon , hogy sem a polgárisztrázsák elégségesek vólnának a jó rendnek fenntartására. A nemzeti gyűlés újra és hathatósabban kérte a Királyt , a veszedelem pedig nagyobbodott. Midőn a Rendek 15-dikén öszve-gyűlekezve vólnak ,

nak ,

nak, a' Királynak jövedele jelenteték. Ő Felsége be-  
szédet tartá a' Rendekhez , és azoknak fogtságét ké-  
ré, hogy az országot meg-szabadithassa a' veszede-  
lemtől. Ő Felsége jövendőben tsak a' Rendek' taná-  
tsainak fogna engedni , és egyedül az ő hív polgári-  
nak óltalma alatt élni; ez okbul parantsolat adatott  
vólna, hogy a' seregek el-távozzanak Páristól és Ver-  
szelljtől; továbbá a' Rendekre hagyja, hogy ezen vé-  
gezést a' fő városnak hírül adják. A' búsulás egy-  
szeribe öröme változék. A' Király mintegy triumfus-  
ból vitetteték a' gyülekezetből a' palotájába. Számos  
deputatio királyi kotsikon vitetteték Párisba. Némelly  
Grófok nyilván szóllának az öszve-gyűlt néphez, hogy  
a' Királynak kegyelmes indulatját értésére adják és  
le-tsendesítsék. Annakutánna *Fayette* Márki a' polgá-  
ri strázsának Generálisává tétetett, és *Belly* Ur a' vá-  
rosnak előljárojává. Mindenfelől az öröm-kiáltások  
hangzának: *Éljen a' Király! Eljenek a' Nemes Rendek!*  
*Eljen a' szabadság!* A' Deputátufok a' polgároktul ö-  
lelgettetének, mindenek telve vóltak örömmel, és a'  
Frantzia Gárda lengedező zászlókkal, ékes muzika  
szóval jelene-meg, bizonyítván, hogy tsak a' *Nemze-  
tért* akarna élni és halni. Annakutánna a' *Te Deum*  
énekeltetett minden templomokban és estvére egész  
Páris városa világosító lámpákkal vala ki-rakva.

*Bétsi tudósítások.*

Ő Felsége a' V. Orosz Regimentjének Fő Strázsame-  
sterét *Láyrítz* Urat, a' ki ebben a' háboruban külömb-  
féle történeteknél jelesen viselte magát Fő Hadnagy-  
gyá tenni méltóztatott.

Annak a' jutalomnak, mellyel ő Felsége a' hadi  
népet vitézségre kívánja serkengetni, ez a' szabott  
rendje:

1. Ezen emlékeztető pénz, melly az Al-Tiszték és köz-embereket egyaránt illeti, nem valamely Rendnek jele, hanem a' háboruban véghez vitt vitézségeketnek jutalma, és nyilvánosságos díszes jeleknek a' kik ilyenképpen jelesékké tették magukat.

2. Ezen díszes jelre minden a' Cs. K. hadi szolgálatban lévő köteles legény, a' Strázsamester a' kötelek legénnyel együtt vágódhatnak.

3. Akár külföldi akár hazabéli légyen az.

4. Mindeniknek jusza vagyon hozzája, a' személyesen különös vitéz tselekedetet vitt véghez, melly nem vakmerőségből vagy rabló kívánságból származott, hanem az ellenség előtt a' szolgálatnál elő-mozdítására, valamelly dolognak szerentsésének menetelére, veszedelemben forgó tisztnek vagy pártjának szabadítására, vagy valamelly győzedelemért járó lének és kintses jószágnak meg-tartására szolgál.

5. Ezen díszes jel tehát nem egész svadronok, komendérozottakat, és szabad kedvűeket illeti, a' kik a' tisztnek vezérsége alatt jól viselkedtek magokat.

(A' többit jövendőben.)

*Hír-adás.* E' most folyó 1789 - dik esztendőben Septemb. 12 dikén Pest Vármegyében Nagy-Káta M. Község Várofsza mellett, Egres-Káta nevezetü Pufztán 10 darabból álló Méneses lovak fognak licitáltatni, akármely ártallyában, akár darabonként a' többet ígérőknek: a' kiknek pedig az alatt-is kedvek volna ártallyában megvenni; jelentsék magokat ugyan Nagy-Káta melle Szt. Márton-Kátai Helységben.

P E S T E N N,

Nyomtattat ott Patzkó Ferentz' betűivel.